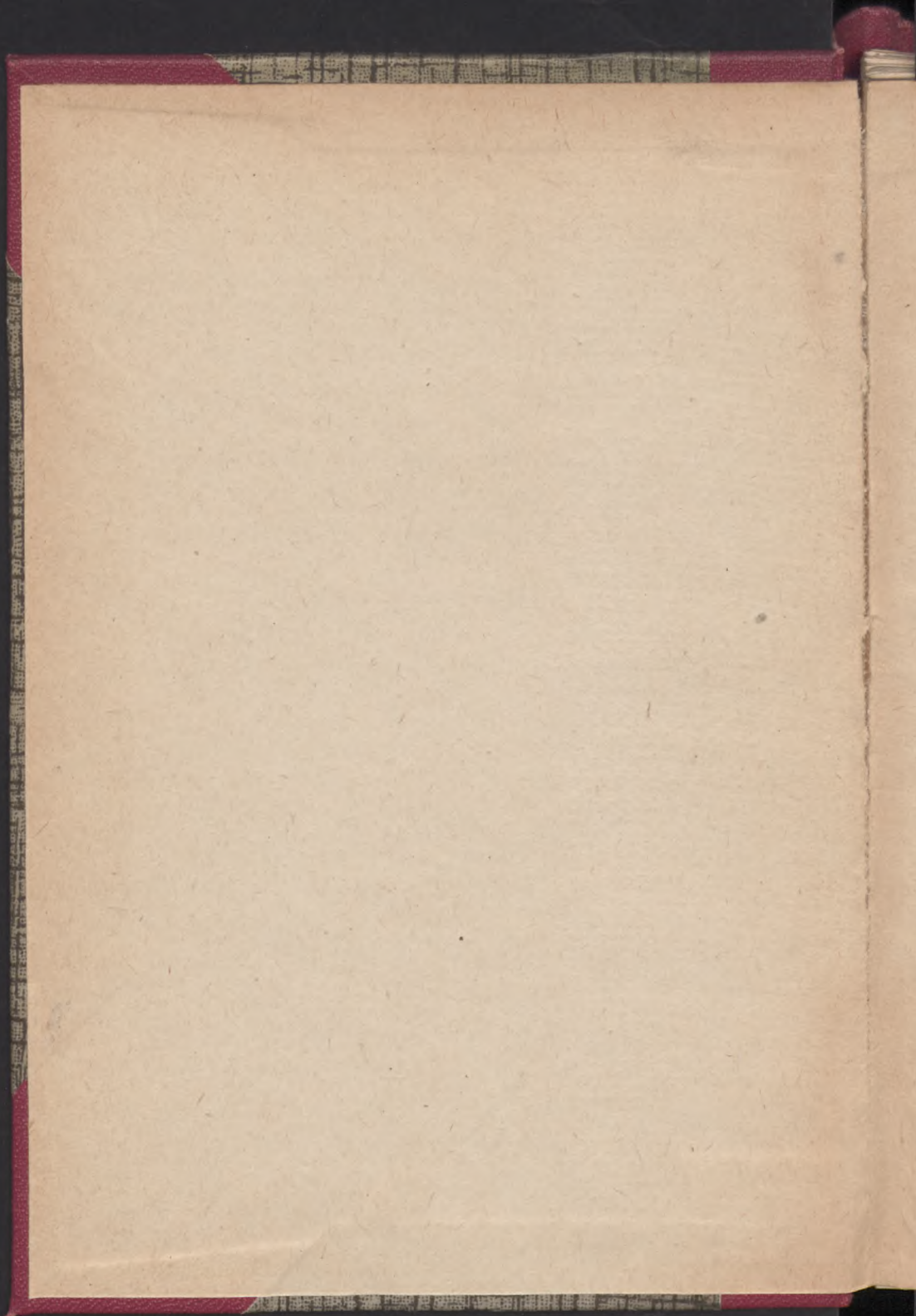
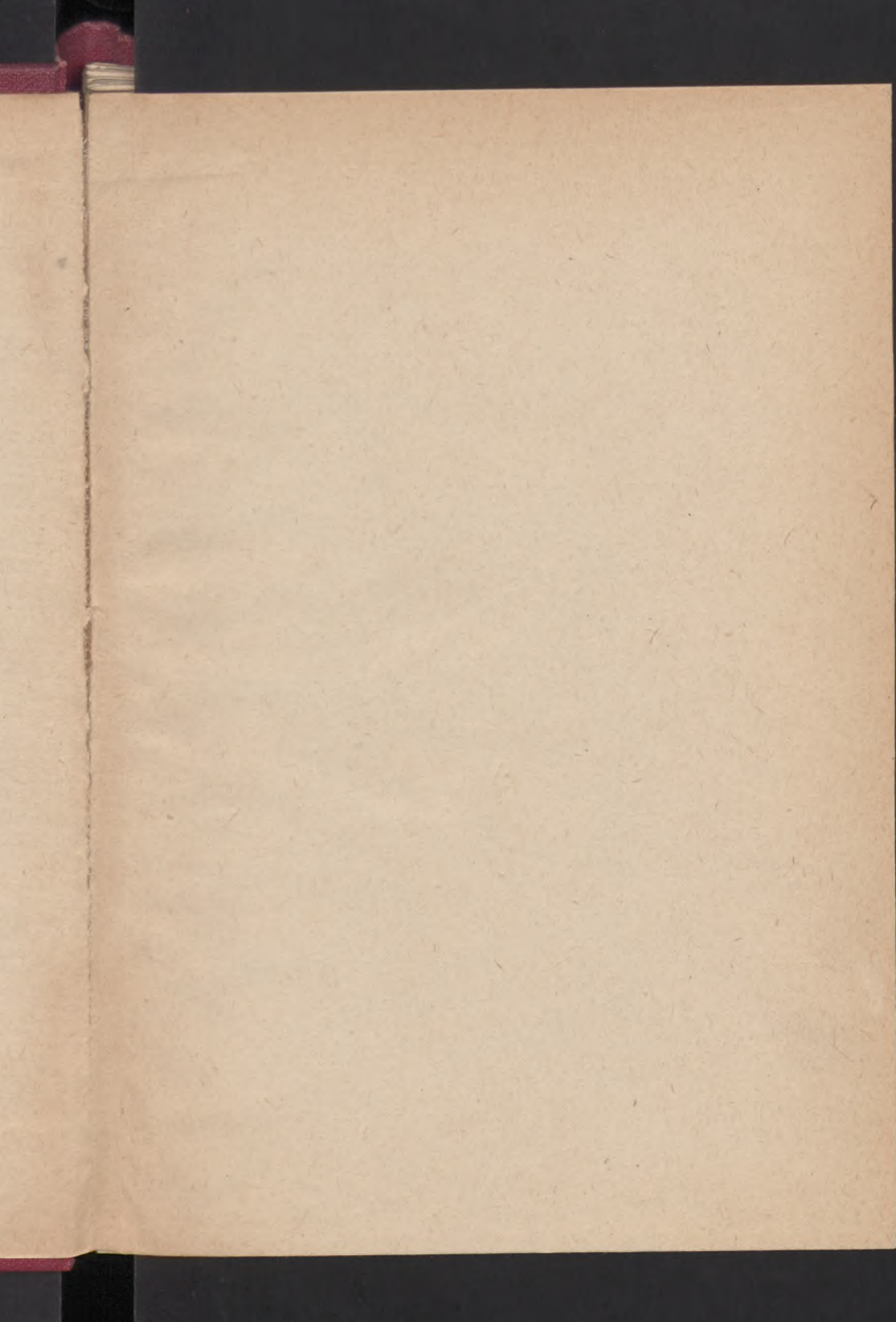

175.709

75409

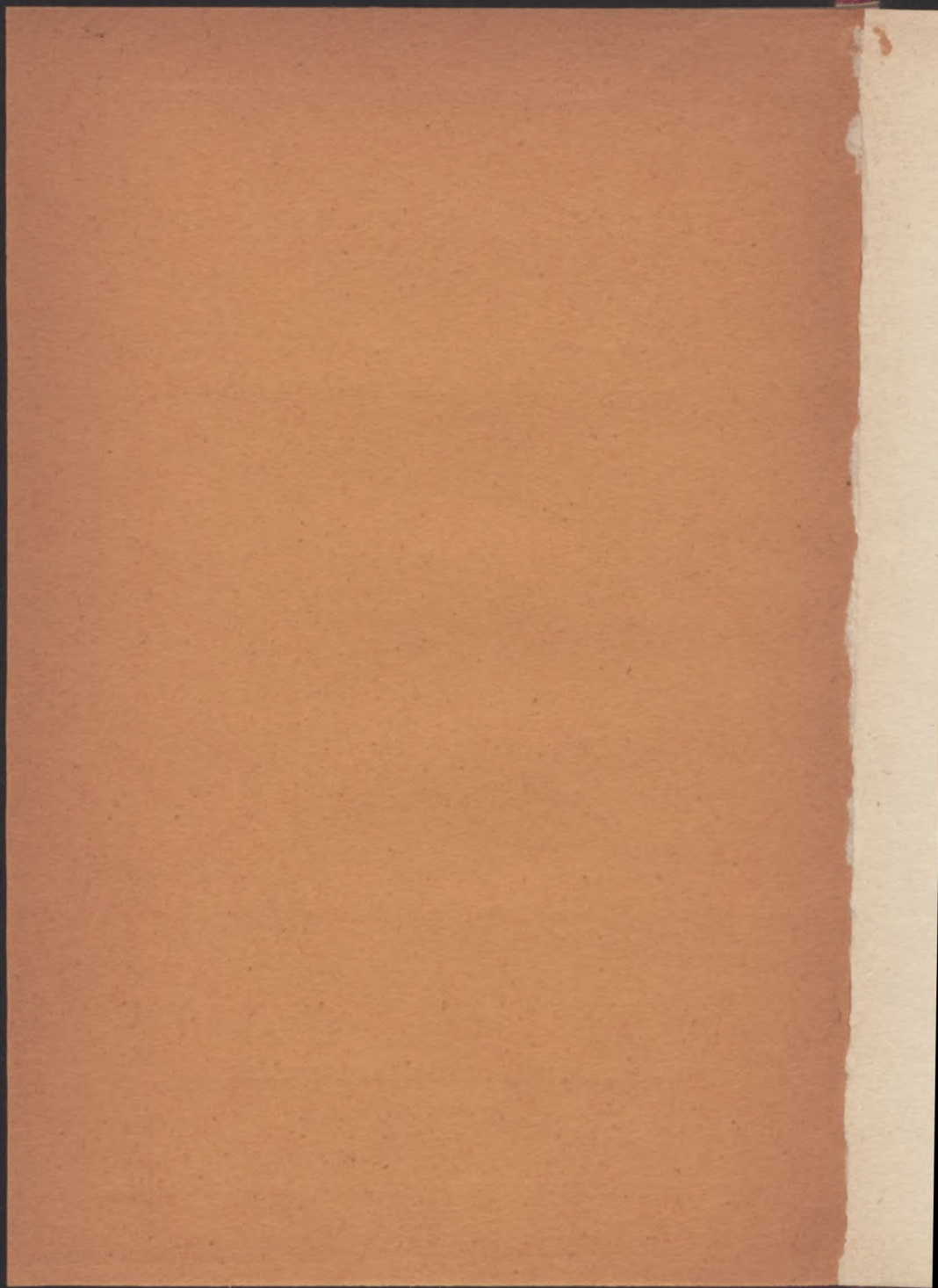
2

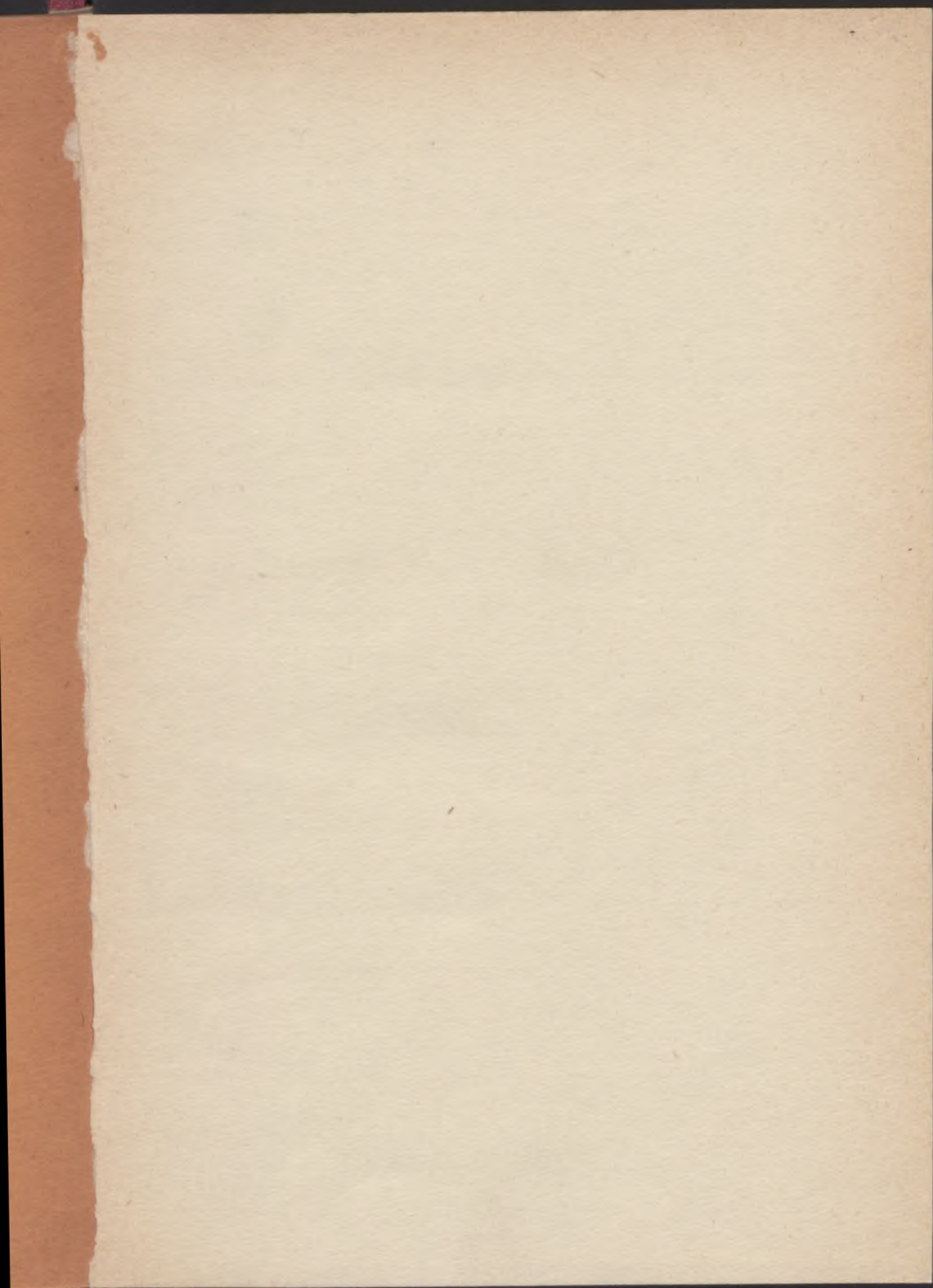
048

V A S I S T V Á N

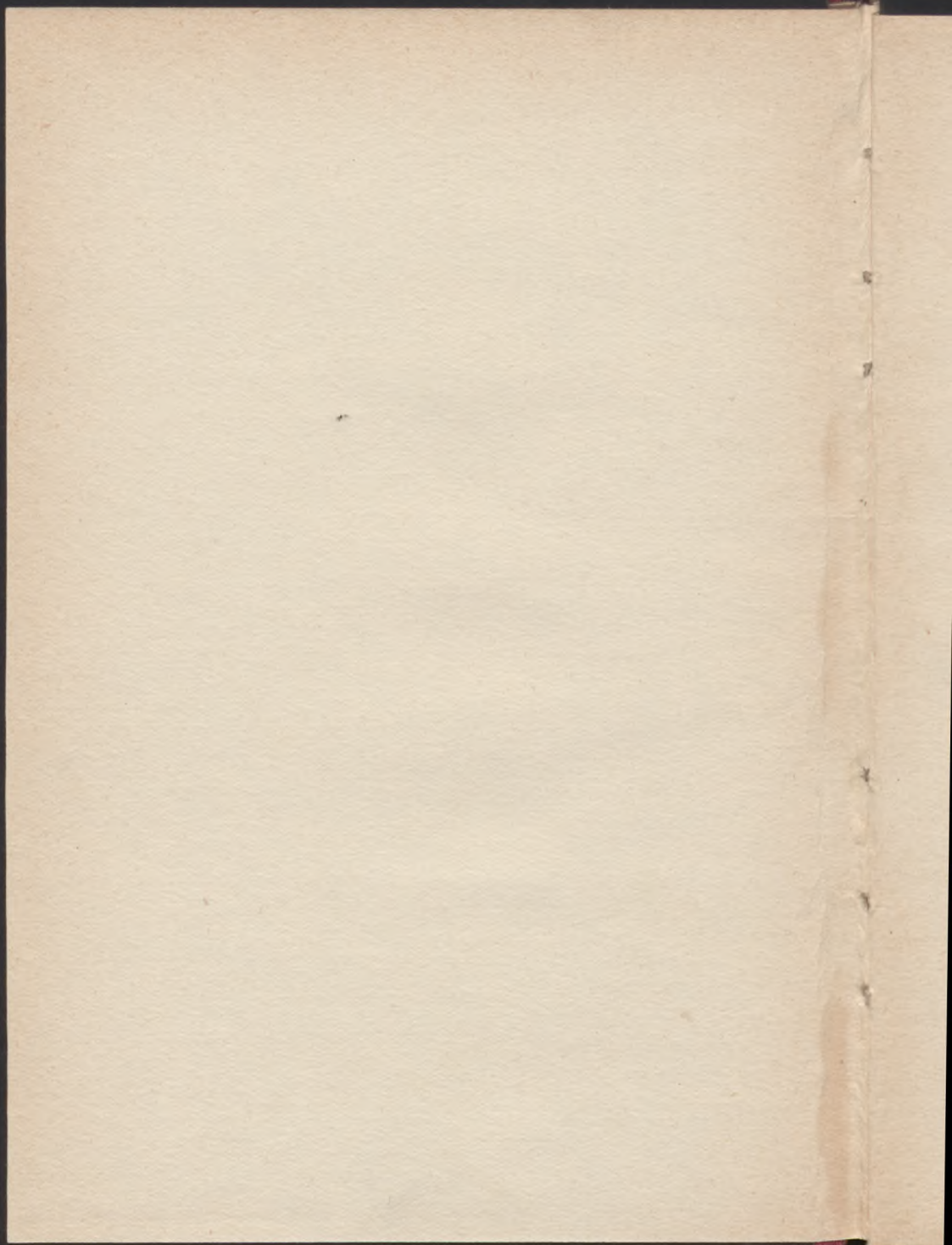
ŐSZI ROMBOLÁS

HUNGÁRIA HIRLAPNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST

V A S I S T V Á N

ŐSZI ROMBOLÁS

HUNGÁRIA HIRLAPNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST

Ebből a könyvből 100 számozott
példány készült a szerző aláírásával.
Nyomtatta a Hungária Nyomda R-T
Bodoni betűvel

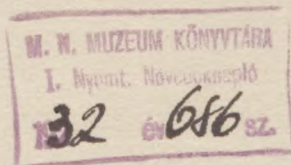
Ez a számú
könyv

175709

B. Hung.

~~28.048~~

Egy erős férfihez

Ez a te asztalod: hosszú és sivár,
nincs rajta bor és nincs rajta gyümölcs,
fölötte komoran lobog a láng.

Csendesen élsz. Órád az asztalon.
Táncolni nem tudsz, a füttyöt elfelejtet,
asszonyokra nem igen nézel.

Elnézem, hogy dolgozol egy furá szerkezeten,
s bevallom, nem értelek,
mint halálraszánt se jobbra, se balra nem nézel.

Látom én, látom, hogy elzártad tüzedet,
hogy lobog az és hogy feszíti derekad,
körülötted hullanak a magvak.

Te ki erős vagy, nézd, haloványan járok.
Szemem nyugtalan, félénken nézek szét.
Egyszer rám ismernek, egy nap elárul a szemem,
s mit régen elhallgattam, kipattan a szitok,
és nem tudom még, hová sodor el majd
életem árama. Te szótlantul állsz majd,
fölöttd komoran lobog a láng.

Őszi pompa

Látod, hogy őszi már. Folyó arany
a fény fölötted. Üvegtálra van
rakva a sok pompás gyümölcs, az őszi,
szerelemnél szived jobban üditi.

Gyönyörű e város. Csillagos az ég.
Ősszel korán borul rá a sötétség.
Csillan a viz ezüsttükre, csillan már
a tündérváros milljó fénye: régi vár,
új szálloda s a könnyű esti élet
zsong és elkábit s a bánatos lélek
lassan megnyugszik. Ez az esti város.
Ám ha az ég is tiszta, nem homályos,
őszi délelőttön szép e pompa,
arany már a fák utolsó lombja

s a lélek felderül az őszi pompán.
A vizentúli hegység egyik dombján
(kopasz e domb, bár ráderit a nap)
fölemelt kézzel áll négy diszes pap.

Az egyik fején széles, nagy kalap,
ez biboros lehet, hatalmas pap,

az arca sima, lányos és kövér,
széles pocakja majd a földig ér,
A másik püspök, hosszú és sovány,
sok ráncot láthatsz magas homlokán,
ég felé tartja csontos ujjait,
tanujelül, hogy minden elmulik,
komor szeme paráznaságtól int,
boldog, aki asszonyra nem tekint.
A harmadik alacsony és tokás,
kis régimódi abbé, franciás,
a szeme szelid, közönyös és kóbor,
az ő élete: zöld verandán óbor.
A negyedik kispap, pirosruhás,
szemében bánat: más az élet, más.
Még bánatos, de már sunyi ez arc.
ej kispapocskám, sok az éji harc?
Így áll a négy pap és arany-ezüst
ég alatt áldást oszt reánk kezük.

Én e gyümölcsből, drágám, nem eszem,
ez őszi pompa nem izlik nekem.
Tegnapelőtt még e város más volt,
a felgyújtott drága auto lángolt
s mint rozmárokat, úgy borított föl
villamosokat százezer ököl.
Ez volt az őszi pompa, jó papok,
ez volt az illedelmes jónapot
s rendőrrattak a fogadj'isten. Más,
nagy pompa volt ez, őszi robbanás
az én szivemből szólt e dobbanás.

Láttál-e már komor, szilaj lovat,
melynek hátán sápadt utas halad:
így baktatnak a néma éjen át;
az én lelkem is unja utasát.

Egy sovány fickó a lelkemre ül,
kis nyegle szive rimekre csendül.
De kedvesem, csak beljebb lépj és láss:
itt ő az ur, az őszi rombolás.

Unokaöcsémhez

Öthónapos vagy. Nagyra nyil szemed.
Mustrálsz tárgyakat és embereket.
Ne mustráld csak! Lám, zizzen a levél,
megforgatja a hűvös őszi szél,
rád szórja a hold ezüst sugarát,
kullog a róka száraz erdőn át,
a hold ezüstje a szememre hull,
benne a lázadás rőt fénye gyul.
Husz évem az, mely írja panaszát,
diszét hullatja száraz őszi ág.

Aranyos ős

Őszi széltől hajlanak nálunk már a fák,
ágaikkal szivedet végigsimitják,
arany már a fák színe, arany mint a méz,
simogat hát bús szívet gyenge arany kéz.

Éjszaka még alacsony és csillagos az ég,
felkelő nap aranyozza sápadt arcom még,
lám itt milyen aranyfényben fürdik a világ,
van ahol már hó lepi az állatok nyomát.

Van ahol a száraz erdőn ordasfarkas jár,
héja száll a levegőben, zsákmányára vár,
elinal a vörös róka sápadt dombon át,
álmos paraszt sirathatja sok baromfiát.

Am a messze éjszakon hó ragyog feléd,
hideg pompa, ragyogás, akármerre mégy,
s ha a hosszú hómezőknek fehérsége bánt,
iramszarvas röpit im egy szürkeleples szánt.

Benn a szürke lepel alatt komor halott ül,
két gyémántos hócsepp lassan szemére gördül,
fehér útján kíséri száz iramszarvas-szán,
mordvinok vágatnak a holt törzsfőnök után.

Tán belőlem szakadt ki ez északfoki táj,
hosszu fehér hómezőkön iramszarvas nyáj,
játsszik még a szájamon az arany szerelem,
de a szemem messzenéző, merev hideg szem.

Nemsokára a hallgatás végkép rám köszön,
hajladozó fák helyett majd jéghideg közöny,
hiába is szór az ősz most nehéz aranyat:
de jó lenne már aludni lenn a föld alatt!

Felhőtánc

Táncolsz-e hát, öreg juhász? Nagy fehér szakállad
belerezdül, úgy bokázol, hó lepi a tájat,
bús szívem is belerezdül, amikor ezt járod,
öreg ember így járja a fehérfelhő-táncot.

Lám én mégis fiatalon de szívesen járnám,
felhők között táncpalota, hópihék a márvány,
táncolnak a hópihék is, haláltáncot járnak,
ugyis mire földre esnek, jók lesznek majd sárnak.

Nálunk még a hóesés is fekete és sáros,
sűrű, mérges ködök alatt él most ez a város,
szomoru egy város ez, a szemén sötét hályog,
nagy mogorván az orrunkig huzzuk a kabátot.

Nem így kezdődik a tél fönn messze Kanadában,
fehér havon utaznánk ott iramszarvas-szánban,
s ha a nap is felragyog a hosszú, havas tájon,
csillogóan nemes arany játszana a szádon.

Ha hóvihar kerekedne, tetejébe szállnék,
bőrsüveggel, nagy csizmában felhőtáncot járnék,
egyik lábam Kanadában, másik Afrikában,
öt földrész fölött bokáznék egy táncpalotában.

Igy járja a felhőtáncot veszettül a lábam,
Budapestnek ködös-sáros december havában,
amikor a bús közöny már a nyakamba hágott
s füst borítja el köröttem az egész világot.

Mint a róka

Mint a róka leszáll a hűvös, őszi időben,
zugatja ilyenkor a szél az aranylevelű fákat,
s a róka setteng a falvak körül és egy-két baromfit felfal,
készül az álmos nép kapával, bottal a ravaszra,
hiába készül, sápadt dombokon át ki tudja hová tűnt,
mely zug rejtí ravasz fejét és vörhenyes testét?
Vagy mint régi időben egy fiatal mongol harcolt:
hárman támadtak rá sulyos egyenes karddal
s ő hajlékony keleti szablyát tartva kezében
forog, perdül a sarkán, ügyesen védi a vágást,
csattog a kis kard s szikrát küld fel az égre,
vagy mint hal ha kezédbe fogod, kisiklik a kézből,

úgy vagyok én is. Mint a ravasz róka,
búvik a lelkem távoli erdőn őszi időben,
mint a kard, villog és szikrát küld fel az égre
s mint a hal, úgy siklik tőled el, világ.

Ősz van, zúg a novemberi szél, ragyog az őszi
hideg napsütés. Lassan itt lesz a tél is,
hull majd a hó, fehérén ragyog a tájék.
No csak fujjon vadul a novemberi szél! Énbennem
hatalmasabb szél zúg, tavaszi szél. Ettől

hullámszik a tenger, ettől virul a narancs,
engem is ez vesz szárnyára, ez röpit engem
a szabadság felé. Tehozzád is ez visz
hogy rámne vess, betakarj és karoddal elringass
örökre. Szerelem ez, de más,
asszony vagy és mégis látomás.

A tél

Lassan mulnak az évek, lassan fordul a föld is,
még künn áll a kalász a mezőn s hullongani kezd már
a sárgult falevél. Vándor, légy könnyűszívű s így
tán felemelkedhetsz és az őszi sűrű ködökön túl
majd egy könnyű levélen utazhatsz, merre a szél fuj.

Szép az őszi idők suhanása, de kél a hideg szél
s uj jelenés, ébenfaszinü paripáján barbár
férfi vágat a földön. Reng a szakálla, fehér az,
mégis a fegyvere sulyos acél, megvillan a napban.
Vágtat a földön s mit lova lába suhanva megérint,
felsóhajt a vidék és a föld csupaszon marad aztán.
Végignéz a vidéken a barbár, int a fejével
és a nyomában kélnek a tél fura népei, szarvval
homlokukon szörnyek, madarak, feketén tovaszállók,
durva, kaján lovasok. De megáll és int a kezével
a barbár: megindul a téli tivornya, a hótánc,
felszáll a barbár lovas a felhők tetejébe,
ott fönn járja szilaj táncát, ott issza borát is,
onnan nézi kaján nevetéssel bánatainkat,
onnan nézi, hogyan mulatunk farsang idején és
hogy mulik el kezeink között a kicsiny élet, amíg ő
járja duhaj táncát a hópelyhek tetejében.

Zúg a hideg szél, hajlik a nád, elhúz fenn a légben
szürke madárral, csöndes a tájék, fázik a lélek,
én meg csak ravaszul nevetem, hogy tombol a barbár.
Tomboljon csak, ahogy tud! Már én látom, amint kél
hosszú álmaiból, ajkán kedves mosolyával
Eros, a messzelövő. Majd olvad a holtrafagyott táj,
hömpölyög a dagadó patak árja a messzi hegyekről
s a karcsu fiu szőke hajával jár-kei a földön.
Rőtarany a haja, a szeme villog és a nyomában
érnek a szerelem gyümölcsei, most fanyarak még,
majd édesre megérnek a nyáron. Fúj a nyomában
nedves, erős szél s hozza magával a távoli tenger
sós ízét és a drága szabadság illata árad.

Múlik az ifjuság kezeim közt, múlik az élet,
még a szemem nézése meleg, a szívem fiatal még
s már mosolyomra közöny veti árnyát és egyedüllét,
férfikorom szele csapja meg arcomat, az suhan át, de
akkor is a te örök utadon járok, aranyisten
Eros, karcsu fiu és a tenger sós szele mindig
mint a gyümölcsöt érleli szívem és a szabadság
fűszere, távoli, távoli illata árad örökké.

Levél egy halott barátomhoz

Simon Pál emlékének

Kérdezed, barátom, sorsom mely tájra vitt,
kereng-e még a hold éjszakáim felett,
lobog-e még a tűz, feszítve rácsait
s kényszeredett szájam most is ritkán nevet?

Elmult egy tél újra, huszadik telem ez,
aranyfátyol lepi a nagy hegyormokat,
felkél a nap, nedves fanyar szél lengedez
a tengerről s messze földekre hívogat.

Zúg, zúg az éjszaki hegyek között a szél,
az olvadt hó sötét patakokban csorog,
dübörgő morajja a fülembe zenél,
lábam alatt a föld megindul és mozog.

Pajtás, e bus földre tavasz jött el megint,
mint amikor együtt csavarogtunk ketten,
az elmult éveknek vidám emléke int,
szerelmed is látom, szőke haja lebben.

Már én a világnak sötétebb borából
szürcsölök és csendben múltatom e kicsiny
életet a régi barátoktól távol,
e nagy hegyek mögött, a tenger partjain.

Csöndes egy öböl ez, népe mint az állat
dolgozik és türi erős ostorait,
szenvedése komor szótlanságba fárad,
nem zavarja jajjal az égnek tornyait,

sem a hatalmasok boldog házatáját,
ott, hol az élet a vig ünnepélyeké
s a gazdag tüzhely mint csorduló háláját,
küldi vastag füstjét a fényes ég felé.

Igy élek én is csak, dolgozom csöndesen,
kedvesemhez megyek, ha nőnek az árnyak
a hold alatt, fejem ölébe fektetem,
csöndes boldogságnak jóillata árad.

Néha meg, ha kinzó robotom végetért,
e kedves, szelid domb tetejére futok,
elnézem az öböl estéli életét,
hogyan térnek haza a sötétgyapjas juhok,

tengerről is hazafordulnak a bárkák,
hancuroznak apró gyerekek, állatok,
szemem a beálló sötétségen átlát,
szállnak a házakra lassan a bánatok.

Elmult egy éve már, mióta temettek,
szemeim elől a barna föld is elföd,
mégis tisztán látom villogó szemedet
s fekete csigákba göndörödő fürtöd.

Tizenkilenc éves! De korán elmentél,
észre sem veszem és egész nap dudolok
mélázó szájjal egy dalt, amit szerettéll
s szeretőd tejfehér arcára gondolok.

Csillagos az égbolt. Szétfoly a hold arany
fénye a lombokon, mint valami hideg
részegítő óbor. A Kis Medve rohan,
hallgat az Orion. Száraz levél zizeg.

Hullámszik a tenger, nekicsap a partnak,
messziről érkező, fanyar szelet érez,
a hegyvidék ezer vadállata hallgat,
tengerről zúg a szél. Sötétebb vidék ez.

Rám szegezted-e most villogó szemedet,
vagy pedig lelked, mely dévaj s izgága volt
fellobban a játszi, oszló felhők felett,
s utjain rőt fénnel ettől csillog a hold?

A költőhöz

Meglebbensz, hát, szellő, reggeli fekhelyem
suhanva érinted, ablakomon zörgetsz,
szisszenő viharod készül már ellenem,
elkapsz és a messze tengerekig pörgetsz.

Megdől a délszaki fák sora a szélben,
cédruserdő közül őz dugja ki fejét
bámulni utánad, akit olyan régen
kergettem, libbenő, gyönyörű álmokép.

Felkelek hát én is, sovány alakomra
boritom köpenyem, mint szürke szárny lebeg,
körülttem, mintha leheletem volna,
csipogva kering a vidám madársereg.

Indulhatsz már, költő, keserű a szájad,
szitottad idáig tüzedet, egyedül
madársereg kereng a légben utánad,
előtted a karcsu szüz, aki menekül

s mintha szajha volna, úgy mosolyog feléd.
Csikorgó fogad közt sűrű átok forog.
Amit elkapsz, az csak áttetsző semmiség:
ezüst fénnnyel kivert, szikrázó verssorok.

Ballaghatsz már, költő, gúnyolódva inal
árnyékod előtted, csintalan és kövér
szellemhad pajzánul bököd villáival
s füstölgő viharod egy szunyogot sem ér,

sárból a szegényt nem ragadja ki sodra,
esője sem égből földre hulló manna,
villáma sem halál a hatalmasokra,
halált és életet holott sűrűn adna.

Igy vonulsz a tájon és szolgálarc e táj,
szemei pizsoktól, alvástól dagadtak,
nincs már körülötted sötétgyapjas juhnyáj,
lánykáid éneke s tánca elmaradtak,

de mire oly régen vágyódtál, a drága
szabadság, az itt van, élvezd, ahogy tudod:
kivert állatoknak kóbor szabadsága,
nem kellesz senkinek, nincsenek zsarnokok.

Vesd föl hát fejedet! E dacos szabadság
napfényes levegő, fecske lehet benne
versed, ha akarod és egy újabb világ
nyílik, ahová már senki sem követne.

Férfikor

Mint a kalóz, aki régi időben könnyű hajóval
szállott a széllel a tengereken s kirabolt sok gazdag
kincsekkel teli gályát és a víz fenekére
sülyesztett, de megunva a kóbor tengereket és
harcait, egy kis öböl kikötője fogadja magába —
jámbor kalmárnak vélnéd őt hosszú szakállal,
ámde a szürke szemében lobban régi gonosz tűz,
kész még gyujtogatásra s övében gyilkos a tör is:
igy hagyom én is el álmaimat, hogy úgy tekeregjen
életem, mint sűrű zöld bokrok közt a patakágyban
egy kis réti patak tekereg s így várjam a sorsom
s azt, ami jön még: józanon és hidegen, de sunyin és
készen ugorni, akár az őserdőben a párduc.

Múlik a február hava immár, múlik a tél is,
húsz tél, húsz tavasz így vonul el s így küldi felém a
tűnő illatodat, fiatalság. Bukkan az emlék:
látom, ahogy rámnyílt a világ, kínálva borával,
gondoltam, hogy e bort iszom én csak az életem át, míg
zöld lugasok közt nagy örömben meglep az alkony,
csak botorul másmerre ne hajtott volna a vágyam.

Messze sodort a pokolbeli szél, a világ szép fénye
nem ragyogott a szememben, lassan tűnt el előlem.
Látod, a bűnös sem veszi észre, mikor viszi sorsa
arra, ahol nem biztos a föld sem. Előbb csak lassan
elhúzódik a téli szobák kedves melegétől
s egy kihívó gesztussal a kártyákon teszi éltét
játékká a szerencse durva kezében, ahol már
füst csak a lélek s így sodródik, amerre az áram
hajtja a gyengét. S látod, amint a csillagos égbolt
fénye elől settengve suhan a sötét folyosókon
s látod, amint az áldozatába szurja a kését.

En is előbb az életemet feltettem a szélre,
az viszi — így gondoltam — a távoli tengereken túl.
Messzire vitt! Eltűntek előlem a régi barátok,
lányok szőke haját, mint távoli búzamezőket
lengeti a suhanó szél. Így fordultam el én az
arcodtól, gyönyörű föld és szememet a sötétebb
tájra szegeztem, hol a világ bora régi tűzét már
elvesztette s a könnyű madár is szárnyaszegetten
hull le, de nagyranylilik a szemem s ragyogó lesz.

És ami benne ragyog, az a férfikorom tüze, pontos,
mint a csillagos égbolt fényei. Múlik e tél is,
ámde csodálatosabb tavasz az, mi kicsap a szivemből,
mintha a tenger csapna ki medreiből, hogy előntse
partjait. A tűnő fiatalság bucsuszavát már
küldi felém. Jössz férfikorom s én indulok arra
merre magányos tájaid intenek és a szabadság.

Férfikor

Két napon át áztatta a földet lassúdad eső,
most, hogy elállt, már fordul az évszak, tűnik a dévaj
április a földről, suhanó bukfencei tűnnek
s csintalan árnyékát felszivja a távoli felhő.

Már szeliden, mint karcsu leány, de felajzott nyíllal
jön-jön a hóditó, fiatal testére aranyból
páncélt vert ki a nap, hosszú haja verdesi vállát.

Itt a tavasz, a folyó mosolyog, ha lehellete éri,
bókol az erdő, hajlik a szélben, szökken a bimbó.

Lám ez a nyárfa az ablak előtt kopaszon szomorított
még nemrég a viharban, most tele zöld levelekkel
és szeliden hajlitja a szél fiatal koronáját.

Itt vagy hát simító, suhanó szél, májusi szellő,
bókolok én is alázatosan, mint a fiatal fák,
igy köszönök neked én is, rázd csak, rázd koronámat,
jól tudom én, hogy fontos híreket sugsz a fülembe.

Régi időben távoli utra a tengereken szállt
könnyű vitorlással Juan Alvarez, a fiatal hős.

Már a hajója utat vesztett s így bolygott a vizen
hónapok óta. Nem egy vad nép szigetén kikötöttek
s bámulták a színes törzs sátrait, ünnepi táncát.

Megszokták a bizonytalan, imbolygó vizeket már,
kóborlásait és egész nap tétlenül ülni

s nézni egész nap a kék hullámok fodrosulását,
míg váratlanul egyszerre feltűnik a keresett föld:
itt az idő most ontani vérét, itt van a harc már.
Felköti Alvarez a kardját, de előbb még szétnéz,
még egy pillantást vet a távoli vizeken át és
elszánt lépteivel nekiindul halni vagy ölni.

Májusi szél, te is ily híreket suttoysz a fülembé,
rezzen a lomb, ha simitod, lásd, megrezzenek én is,
még egy pillantást vetek a suhanó fiatalság
tája felé. De sokat hagyok itt! Hogy nyílt a világ rám,
mint gyönyörű asszony, fiatal szerető, ki először
kóstoltatta velünk a szerelmet. Mint a te áldott
csókjaidat, kedves, úgy szívtam ez ifju világot
s mint a rubin bort, részegen úgy szürcsöltem a fényét.
Mily gyönyörű táj! Benne patak tekereg szeliden, lám
igy futott életem is. Szomorun hajlongnak a fűzek:
régi barátaim ők, aranyon hullámoz a buza:
lányok arany haja ez, de madárdal a hangjuk a fák közt
s dombok emelkednek: a vidám örömek, a szerelmek.

Mint a pap, aki szemét a világ szép fényeitől és
táncaitól fordítja az egy magas isteni fényhez,
félőrvéltté válva csak öklét rázza a népnek
s szép vagy csunya idő lehet, egy dolgot kiabál csak ---
igy szegezem szememet a sötétebb tájra, ahol már
elhull a dal, elhull a madár is. Mint sűrű villám
kattog a gépfegyver s a szabadság itt születik meg.

Jössz-jössz, májusi szél, híreket suttoysz a fülembé,
érezem, hogy fa vagyok igazán, rázod koronámat,
vagy könnyű falevél s felemelsz a magas levegőbe,
igy viszel utaimon s így járok, amerre nem én, de
pályám szabja meg utaimat. S aki voltam az ifju
hajlékony nád, most suhanó korbács a kezeden,
férfikorom fiatal ragyogásu szerelme, szabadság!

Kedvesemnek

Magamra maradtam. Lásd, ez a füstoszlop
alig hogy szabadult vastag hüvelyéből,
mindegyre vékonyabb karikákra oszlott
s felszállt a kicsiny ház gazdag tűzhelyétől
a tiszta kék égre.

Ily füst vagyok én is. Már kezdettől fogva,
mint nyári estén át hulló csillag rohan,
ugy jutottam én el bókoló tájakra,
ugy hagytam el őket, mindig magánosan
s nem tudtam, mi végre.

A szabadság volt az, ami felé szálltam,
ami felé szálltam s magamra maradtam,
mint a füstkarika levegővé váltan
utamnak végén a semmibe foszlottam
s tünt az élet szépe.

Mert jár, leng a magány áttetsző, szűz testtel,
hajlanak a füzek hűs lehelletétül,
ám aki sötét bort szürcsölgetni restel,
kedvesebb örömök jutnak annak részül
s nincs utjának vége.

Szerettem én is a nagyszerű tájakat,
hideg havasokat, a háborgó tengert,
cikkázó vihart a Pamir fensík alatt,
kemény homlokával a magános embert
s fegyverek csörgését.

Ma már a kis dombok hajlongó erdeit
jobban szeretem én s a hömpölygő folyó
szelid kékségét s mit tavaszi szél simít
a zizzenő lombot s közüle kibujó
piros falu képét.

Inkább szeretnék hát lenni fodor felhő,
mely hanyagul siklik a bús égbolton át,
s órjas szürkéséggé, felhőnyájjá felnő,
ha megunta könnyü, magános pályáját,
lassu eső támad

s visszatér a földre. Hol a földet érte,
egy kis erdő mélyén forrás buggyan nyomán,
szeliden hömpölygő, kék folyam lesz végre
s napfényben ezüsten csillogó mosolyán
láthatod a tájat.

Életem is most már így hömpölyög tovább,
sűrű lombjaid közt látatlanul vész el,
gyönyörű táj vagy te, melynek nyárfasorát
követném örökké ezüst tekergéssel.

Bucsuszó

Micsoda nyár jött el kertjeimre megint,
micsoda felhő az esti ég peremén!
Kél a szél, egy faág gyöngén arcon legyint,
mintha azt mondaná: „Nagy utra küldlek én.”

S mintha e sűrű lomb, a szélben bókoló,
bucsuzóul felém szomorun intene,
levelek táncára figyel a távozó,
suttogásuk lágyan marasztaló zene.

Többé, amig élek, soha nem nyughatom.
Indulok, de fejem fölött sötét madár:
csendes szomoruság kíséret utamon,
bárcsak szegett szárnnyal a földre hullna már

Századok során át szakállas őseim
igy indultak utra keserű szemekkel,
ballagva idegen emberek földjein,
sűrű keservekkel, sűrűbb szerelmekkel.

Ugy szeretnék lenni, mint az érett buza,
ragyogni a napban, hajlani a széllal
s mint ahogy a kalászt magva földre huzza,
meghajolni nehéz, arany bölcseséggel.

Learattatni majd, aztán megtöretni,
— a nemes aranyból puha kenyér készül —
megőröltetni és fehér lisztté lenni,
szolgálni szegénynek mindennapi étkül.

Vagy lenni szőlőfürt s adni drága nedvet,
mely sötét pincékben erjed soká és forr,
önteni a földre részegséget, kedvet,
kedvesem szájában lenni hús vörös bor.

Ugy vagyok helyett, mint a gyöngye levél,
messziről integet bucsut az ifjuság,
mégis fel-felragad és elsodor a szél,
mindinkább eltűnik már e szolgavilág,

a kemény, a gyáva. Lombok, ringassatok!
Lehull az égről egy csillag és átrohan.
Üljetek meg, ti ágak, kedves karok,
indulok, indulok, mindig magánosan.

Igy indulok tovább férfikorom felé
s tünődöm, hogy jön majd énrám az öregség,
csöndes, zöld lugasban lesz, ahol majd elér,
szürcsölvén boromat, fölöttem kékes ég.

Vagy szakállt növesztve akkor is nyugtalan
lábakkal ballagok mindig, mindig tovább,
felejtván a nyelvet, melyet minduntalan
hallok, ahogy nyüvi e léha ifjuság.

Beszélni is akkor nem tudok már régen,
csak mint az eszelős, furcsákat mormolok,
ott lesz-e akkor kedves, a sötétben
világít-e arcod, amely most mosolyog?

Remeg a sűrű lomb, zizzen a levele,
könnyű szélben hajlik a harmatos faág,
mintha búcsút ő is könnyesen intene:
„Isten veled, kedves, távozó ifjuság!”

Apámhoz

Hanyatlik már a nap. Tul a felhők mögött
még megragyogtatja két olajfa hegyét,
látszik is, ha fátylát, amelybe öltözött,
meglebbenti néha a tűnődő vidék.
S ballag a sötét domb világos dülőjén
nagykalapu paraszt. Mintha olajfaág
bókolna a szélben, egy hajfürt feketén
nagy kalapja alatt verdesi homlokát.
Énekel a dülő tekergő szalagján.
Látszik, ahogy füstöl egy ház, a kedvesé,
izes gyümölcsökkel várja, szép barna lány,
szerelmüknek gőze felszáll az ég felé.
Büszke csapatával most tér haza cudar
csatákból a herceg rablott arab lován,
gyönyörű e sereg lengő zászlóival,
csillan az arany kard a herceg oldalán.
Némán áll a város szelidebb végein
két zsidó, bámulják a holdat, az eget,
mely veresre gyult a láthatár szélein,
sohsem felejttem el ezt a tekintetet,
e szelid szemeket — a századokon át
ugy repülnek felém, mint szelid madarak
s mint aki meglelte rég keresett honát,
megpihennek végül tekintetem alatt.

Igy áll a két zsidó a hold alatt s tünődik,
csavarodik is a szakáll az ujj alatt
s ami az elmében szép lassan szövődik,
olyan csavaros lesz a finom gondolat.
Vörösen ég már a hold a város fölött,
hazatér a herceg a győztes csatákból,
erős parasztok közt és olajfák között
igy tünődnek ők e szép világtól távol.

Saragossa — innen vándoroltunk tovább
pogromok tüzeiben mindig északabbra,
mindegyre mogorvább, bus országokon át,
mintha levél bizná sorsát a viharra.
Innen az alázat, innen e tétova
mosoly a szájon és e szelid tekintet,
mely pihenve térne meg, ha volna hova,
mint őszi levelet, úgy üz a szél minket.
Téged is így hajtott ki a rabbiházból,
keménynyakuvá tett a pénz és a siker
s most, az ifjúságtól, örömeiktől távol
indul a régi táj hóditó utra fel.
Indul a szelidség. S aki kemény voltál,
most hajlasz a szélben, mint ingó tavi nád,
s ki az asszonyoknak mosolygón bókoltál,
most egykedvűn nézed, hogy borul a világ.
Mondtad, hogy a világ jól van így, ahogy van,
Isten teremtett már gazdagot és szegényt
s láttalak a multkor, mint a félénk tolvaj
kávéházban hogyan vettél egy süteményt
s két fiatal koldus után sompolyogtál,
félszegen nyujtottad nekik a süteményt,
aki merev arcu s hideg szemű voltál,
látom már szemedben a megtört, meleg fényt.
De hamar megtörtél! Elegáns világfi
maszkod mögött az a régi zsidó hallgat,

ki a spanyol vidék pernyés éjszakái
alatt oly szeliden bámulta a holdat.

Látod, apám, én is vér vagyok véredből
s honnan te csak ötvenkét éves korodban,
abból a forrásból szürcsöltem kezdettől,
szememben is az a szomoru kedv lobban.
Igy élek e gőgös, kemény világ között,
amerre elmegyek, nyájas fák bókolnak
s mint vidám utitárs vonul fejem fölött
veres karikája a mámoros holdnak.

Elégia

I.

Ballag a vándor s már a piros falu képe hanyatlik
háta mögött s fel-felragyog. A sűrű lombokon át mint
szűrőn ér le a földre a nap. Két vig utitársként
játszik a vándor bús arcán a fény és az árnyék.
Tünik a nyár is, száll a levél már. Nézd csak a tájat,
még színes és melegen mosolyog, de mögötte suhan már
csontos testtel az ősz. Szomoruan ballag a vándor,
felragyog a letűnő napfényben a kis falu, melyből
indul a vándor, amerre talán embert se talál majd,
csak komor, őszi vidéket, ahol fakuló erdők közt
setteng, buvik az őszi vadállat, a farkas, az őzek,
illan a lompos róka a sápadt dombokon át és
leng lebegőn felhőborított hegyeink fölött a sas.
Majd az utolsó, gyenge levél elhagyja a fákat
s a hulló falevél fanyar illata száll fel az égre,
hervatag illata éri a vándort s durrog a sziklás,
távoli, téli hegyek között a hideg és fenyeget már
s látszik a hóborította vidék ragyogása, amellyel
az egyedüllét várja a vándort és a hidegség
bölcс közönyét árasztja a téliesen ragyogó táj.

Ily szomorun álltam meg a Lánchidon én is a multkor,
langy augusztusi éjszaka. Égtek a fények. A város
oly gyönyörűn ragyogott! Villantak a fények a vizen
s a Duna oly melegen csobogott. Hogyan értem a hidra,
nem tudom én már. Egymagam ültem a távoli kocsma
mélyén, ott ittam boromat egyedül, sűrű bánat
s méla tünődés volt mulatótársam meg a holdfény,
mely boromat simogatta ezüstös, halk mosolyával.
Igy álltam egyedül, te se voltál, kedvesem, ott, hogy
szép mosolyoddal rámborítottad volna a lomha,
gyáva felejtést, gyöngé futást bús sorsom elől, mely
nem derüsen ragyogó, csak a hölcs közöny és egyedüllét
vert aranyát viselem páncélnak e szolgavilágban.

II.

Csónakon ültem egy hajnalon, ünnep reggeli fényben,
fodrosuló viz verte ezüsten vissza a napnak
fényes arany sugarát. Oly kedves volt ez a reggel!
Egyszerre, mintha csupán káprázat volna a fényben,
egy madarat láttam felszállni a fodrosuló viz
tükréről aranyos testtel, feketén ragyogott szép
szárnya a vizen. Nyilegyenesen száll fel a légbe,
én meg nagyranitott szemmel bámultam utána.
Ó, ha e csónakból — gondoltam — ahonnan a felhők
lomha futását rég figyelem már gyáva közönnyel,
mint a madár, felemelkednék s ragyogó aranyosan
távoli, távoli, vad bujá déli vidékre repülnék...
S már ha komor sorsom ideköt s bús számkivettként
élem az életet, úgy legyek én is, mint az a hős, kit
álmomban láttam, ragyogó karddal hogyan állott,
a keskeny szoros öre a vad hordák dühe ellen
s úgy dőlt el, hogy az ifju szívét átdöfte a lándzsa —
igy legyek én is. Mert aki nyilni akartam a napban,
hajnali szélben, most mereven védem kicsi völgyem,

kardom a lélek, csattog, szikrát küld fel a földről
s majd ha a szivemen átfut a nyíl már, robban a hegy, mit
védtem s elborít engem is a hamu, mint ama régi
városokat. S ha az ásatagot meglátja a vándor,
jusson eszébe a harc, ami itt volt. Lássa a költőt:
lássanak engem is utaimon, hol két utitársam
van csak, a gunyosan égő, mámoros hold s a szerelmem.

Aranyos Ősz

I.

Mint ahogy a nap hanyatlik sűrű, sötét éjre
s reggel újra emelkedik tiszta égi fényre,
mintha csak az éjszakától fogadná a fényt,
fedi diadalmas testét drága arany vért —

igy láhattok engemet is mostanában újra,
aki már sötétbe tűntem, fájdalomamba bujva,
igy támadok én is újra, a felhőgomoly
oszlik s nincs már az arcomon, csak derüs mosoly.

Láttam egyszer egy madarat: kicsi teste sárga,
tiszta sötét ragyogással fekete a szárnya,
bemártotta testét a víz ezüst tükrébe
s nyilegyenes repüléssel szállt fel a légbe.

Mint valami látomást, úgy nyelte el a messze,
naptól, víztől aranyosan ragyogott a teste —
én is immár megfürödtem szenvedésemben
s mint a madár, úgy ragyogok arany vértemben.

Fájdalomnak vert aranya, derüs bölcseségé,
közöny ez, de aki látná, sugárzásnak nézné,
közönyösen mosolygó száj, hideg, merev szem,
de rajtam a szenvedésnek vértje: szerelem.

II.

Ime a tál, rajta sulyos fürtü szőlő, körte,
már az őszi szél a földet régen átsöpörte,
olyan az ősz, mint valami derüs szívű bölcs,
kezemüve nem pompás disz, de érett gyümölcs.
Aranyos fák leveleit hordja szerteszéjjel,
szívemet is már bevonta arany bölcseséggel,
szertehordott onnan minden diszt, most meztelen,
benne, mint az őszi gyümölcs, érett szerelem.

Néked vagyok ért gyümölcsfa, hogy kedvedre téphess,
ami vad és fanyar volt, most sulyos már és édes,
elveszejtő boldogság ez, szerelem, de más,
szinarannyal vonta be az őszi elmulás.

III.

Beborítja sűrű avar már a barna földet,
melyet egyre hűvösebb szél kavargat, söpörget,
gyöngédek és aranyosak már az őszi fák,
lám, micsoda aranyos és halódó világ.

Én mint levél hányattatom tavasz-ősz sodrában,
mint az égen lomha felhő uszik egymagában,
mintha lágyan ölelnének nők, arany kezek,
simogatnak szélben hajló ágak engemet.

Bárcsak úgy lehetnék, mint az egyiptomi szobrok,
meleg tájban merev, hideg, mozdulatlan oszlop,
ugy is nemsokára télre fordul ez a táj,
ahonnan már régen elszállt a vándor madár.

Lásson engem ez a táj, ha őszből télre fordul,
lásson engem novemberi szél, ha felzug zordul
s hogyha ugy is elföd a tél, már ha sorsom az,
mozdulatlan várjam be, míg jó és rámhavaz.

Levél egy halott barátomhoz

Simon Pál emlékének

Gyakorta látogatsz álomban, barátom,
mintha vádolómmal, küzködöm én veled,
téli ködökön át felparázsló álom,
mostani közönyöm vájó emlékezet.

Ma is találkoztunk, mindketten fekete
régies ruhákban, nagy fehér gallérral,
mindkettőnkön kard volt, arany a verete
s fénylett, ha kihúztuk, ragyogó acéllal.

Először elmondtam életem folyását,
aztán kedvesemről mesélgettem neked,
majd megláttam ajkad gunyos mosolygását
s életre-halálra vivni kezdtem veled.

Igy vivok szüntelen, magamba vivódom
s mentegetődzésül irom e levelet,
nehogy, aki voltál, mint a szálló sólyom,
megvessed e szelid, csüggeteg életet,

e tétova mosolyt, mely most szájam körül
mint a madár úgy ül s megvessed e lomha
alázatot, mert mig vándorlásnak örül
a bátor, én ülök csöndesen dolgozva.

*

Tél van, pajtás, megint, szállnak a szomoru
ködök már a földre s ködöket kergetnek,
mintha csak a légben hatalmas háboru
zajlana s vágtatna egy barbár hadsereg.

Zug-zug most a tenger és fanyar illatát
hozza el boldogabb délszakibb vidéknek,
ahol mindig napfény csillan a fákon át
s — mondják — az emberek vidámabban néznek

s játszanak is néha, vagy pedig álmatag
hevernek a réten s nézik a vonuló
felhőket az égen. E színes tájakat
kéMLELEM már régen soha el nem muló

kivánságaimmal. Ámde én már soha
e csendes öblből többé el nem megyek,
báránybőr bekecsem állig begombolva
egykedvün türöm a durrogó hideget.

S aki harcos voltam, órásmeister lettem,
finom csavarokkal halkan bibelődöm,
pontos szerkezetet százat készítettem,
hirdetve az időt túl az én időmön.

Asszonyom is van, lásd, gyönyörű szép tájék,
sűrű nyárfaerdő csillanó kék tóval,
fölötte madarak színes raja száll még
s betakar a lomb is örök ringatóval.

Nemsokára majd a hó hull szakadatlan,
fehéren borítja a barna föld ölét
— buja barna asszonyt szüzi fehér paplan —
s mint a hideg gyémánt, szikrázik a sötét

éjszakákon aztán a hó és felragyog,
nappal nemes arany játszik majd a számon,
mint ez a tél, derüs és egykedvű vagyok.
Kalmárok érkeznek iramszarvas szánon,

vidám, ravasz népek, hireket hordozók,
mint pipáik füstje, kószálnak szavaik
s mesélik, hogy messze földön a lázadók
fegyverrel üzik el már a föld urait.

Hej, jól tudom én ezt! Hideg kék éjeken
látom a hegyeken tüzek lobogását,
jól tudom, megannyi jeltűz az énnekem,
de veres fényeik életem folyását

meg nem másíthatják, mint egy folyóét sem.
S hallom még éjente lovak dobbanását,
ilyenkor kalandos kedvemet még érzem,
de jó barát tanyám tüskés őrzőrácsát

nem lépheti által, sem pedig idegen,
csaholva fogadják tiz dühös véredek,
egyedül ülök hát a téli éjeken,
a lámpa imbolygó fényébe révedek,

kedvesemre nézek s ő mosolyog vissza,
kotyog, kotyog vigan a bor, amig öntöm
s mig mélázó ajkam a hüs italt issza,
asszonyomat látom s a bort ráköszöntöm.

Igy, így élek én. De látjátok, férfiak,
hogya nem is harcol, fulánkos a darázs,
én kiáltok itten, e hideg téli nap
közönyében ember, hamu alatt parázs.

Éles még a régi szablya a kamrában
s látod még fényleni egy napfényes reggel,
ádáz fegyvereknek villogó sorában,
jól tudom, száguldok én még a sereggel,

suhint majd a szablya. Hej, ti hatalmasok!
ki most itt hajlongok, e harcot megérem,
suhint majd a szablya és ha ott meghalok,
nagy vörös korbáccsá lesz áradó vérem

s égig ágaskodva így csap majd le rátok,
így sajditja ezt a havas szolgaföldet,
suhanó, cikkázó, szálló nyilnak láttok,
karikásnak, akit egy forgószél pörget.

*

Hajnalodik immár, zárom a levelet,
elbeszéltem neked, hogy élek, fáradok,
akartam, megértsd e lappangó életet,
s bocsásd meg, barátom, ezt az alázatot.

Hidd el, a fanyar bor már nagyon keserű,
keritenek hideg, nagy magános hegyek,
ne vádolj hát többet, te villogószemű,
ringassanak el a távozó fellegek.

Dicséret

Piktor szeretnék lenni, régi festő,
alázatosan jámbor és szegény,
hogy szigorú, de nyájas arcod tetsző
és méltó glóriával fessek én,

festvén köréje kék tavat és nyájat,
mert senki nincsen, mint te, oly szelíd,
és zugó erdőt, benne karcsu fákat,
hogy jelképezsem drága szemeid,

e lankás és meleg, magános tájat,
hol sűrű erdőn csillan át a tó,
ahol a fák közt gyantaillat árad
és zizzen a lomb, örök ringató.

S ha látom ezt a sápadt, büszke arcot,
hol árkot ásott már a szenvedés,
a száj körül s a homlokon a harcok,
azt mondanám: a piktor itt kevés,

kevés a toll s a véső itt kevésység,
a vergődő kéz mindhiába van,
mert lágy az ecset, de kemény a szépség
s hitvány anyag a márvány és arany.

Ha másképen dicsérhetnélek téged,
lennék teérted déli gyöngyhalász,
ha jó lehetnék egyszerű kenyérnek,
lennék a buzamagból ért kalász,

kit sütné napfény, hajlanék a széllel,
fölköttem hol borus, hol fénylő ég,
ki meghajolnék sulyos bölcseséggel,
hogy összetörjön majd a cséplőgép.

Megőröltefvén lisztté lennék néked,
nemes aranyból így készül kenyér,
mindennap én lennék azontul étked,
keményen barna vagy puhán fehér.

Vagy lennék szőlő s adnék drága nedvet,
sötét pincékben forrva erjedvén,
innál belőle enyhe mámort, kedvet
s gyönyörködnél az áttetsző színén.

Igy képzelődésem hiába fárad,
festvén a légbe halvány látomást,
de lásd, a két szemem már könnybe lábad,
dicséretül vedd hát e csillanást.

Levél egy berlini barátomhoz

Lásd, én is gondolok terád, barátom,
de írni mégis nem tudok neked,
most hát e léha rimben megpróbálom,
mit rég ígértem, azt a levelet,
e fél valóság, fél álarcon át
panaszlom éltem egyhangu sorát.

De így magadra vess, ha untatnálak,
látóköröm szűk is tán módfelett,
de könnyű neked látni széles tájat,
ki éled a gomolygó életet.
Lehet, hogy ennél többet is kívánsz?
Berlinben élsz és filmet is csinálsz.

Mert hallom, azt készítesz nemsokára
s a géppel épp Erdélybe küldenek,
munkádnak már hirnév és pénz az ára,
van már lakásod és van kedvesed.
Kis holdam, lásd, ezüstös fényivel
kering, kering s nyom nélkül tűnik el.

De boldog most a medve barlangjába,
— cudar hideg van, köddel telt idő —
hová őt visszaüzte nem hiába
a napsütéses gyertyaszentelő.
Most én is lennék medve szívesen,
hogy alhatnék egy barlang mélyiben.

Igy vaksi, álmos daccal ébredek fel,
mogorva arccal szürcsölök teát,
aztán a többi fásult emberekkel
a Váci-uton és Ujpesten át
döcög, döcög a villamos velem,
mig én tünődöm száz emlékemen.

Szemem ha itten gyűlölettel néz szét,
látván az unva ismert gyárat,
én olvasom a Háboru és Békét
a negyven percig tartó ut alatt.
Ilyenkor két szemem még felragyog,
de este fáradt és letört vagyok.

Most verseim, képzeld, a gyárban irom
a saldacontók és naplók között
elrejtve apró számolópapíron.
A rimes formát, melybe öltözött,
e rettegetések közt szoktam meg én,
táncolni sorsom égető tűzén.

Egyébként én itt dolgozom keményen,
hol könyvelek, hol felszólítgatok,
a gyorsírásba diktálok serényen,
egyezettetek, felekkel tárgyalok,
fejem naponta késő estig fő
s a bérem érte százhatvan pengő.

Esténként szédült, kúsza fejjel állok
a csillagos, kemény égbolt alatt,
majd eltűnődöm, tétován babrálok,
fáradt agyamban tervek rajzanak,
az ágyba mintha sirba fekszem és
eltűnik minden bus emlékezés.

De tervem közben van ezernyi féle,
novella ciklus, essai és regény,
kalász, amelyből nem lehet már kéve,
de mégis él és integet remény,
e februári, álmos, kormos ég
ködébe tarka szappanbuborék.

Mert látod, oktalan futás az élet,
reménytelen a téli, szürke lég,
elfáradt és aludna már a lélek
és sokszor intenék, hogy már elég,
csupán egy őszi halvány délibáb,
az leng a légben és csal még tovább.

De most már szégyelem, hová jutottam,
hová futott a tollam, hogy fecseg,
te olvasván elbóbiskolsz nyugodtan,
felsóhajtasz: apró-cseprő ügyek!
Én jól tudom, az élet arra más
s az én tüzem csak apró villanás.

De messze estem én e nagy folyótul,
erdő takarja csillanó vizét
és mint a lepke lámpafénybe bódul,
már elveszejt egy indás sűrűség
s mig szüntelen az élet gondja rág,
hálóba csal fonák álmvilág.

S nézd, asszonyom van, százezernyi kába
bolondos vágy fejembe hogy tolong,
öltöztetném a legdrágább ruhákba
s minden harisnya óriási gond.
Mit ér számomra minden biztatás,
az ő szobája egy padláslakás.

Most látom, mit jelent, ha nincsen pénzem,
mit szürcsölök, sötétszinű a bor,
huszonkétéves nem vagyok egészen
s már férfisors és férfigond sodor,
felváltva így öröm csilingel és
halálharangot huz a csüggedés.

S a többiek? Már szerteszéledt rég a
baráti kör, a régi társaság,
mondd, jutnak még eszedbe néha-néha
a bor mellett eltöltött éjszakák?
Ki él már csöndes házaséletet,
kit Moszkva, Berlin, Páris rejteget.

A hírek jönnek innen, onnan, készül
mindenfelé egy újabb, jobb világ,
a változások illatos szelétül
esténkint még pezsgő meleg fut át,
de közben én az emberek között
járok-kelek mint barbár számüzött.

Igy állok én magános, szüzi tájon
utat mutat a téli napsugár,
de át e hótól fényes pusztaságon,
hol már az álmok délibábja vár
s a tiszta, híg, aranyló nyári lég-
be játszó tarka százezernyi kép.

Az ifjúságom csillanó emléke,
aranytollu, csodás, apró madár
ragyogva száll, utat hasít a légbe
s a káprázó szem rá hiába vár,
ha ezt tudnám a földre hozni én,
hogy bámulnék az áttetsző színén...

Rémülve látom, tollam mennyit irt át,
de vége már, barátom, bucsuzom,
lezárom ezt az ócska irka-firkát,
nos ime, élek, s mért, azt nem tudom,
hát látod, így lesz minden egyszerű
s mit néked küldök, már csak bölcs derü.

Tanuság

Mint ahogy a fiatal, tüzes életet elfedi néha
éji sötétség és betakarja hideg takaróval,
ugy jött el erre a télre a forró, vad buja nyár is,
tán hogy az elmúlt téli idő keserű forradalmát
pompás nyárnak vak, ragyogó temetője borítsa.
Mig most egyszerre két nap előtt megdörgött az égbolt,
lassu, álmos eső esik, az veri ablakainkat,
busan hallom e csendes esőnek halk kopogását,
mintha megannyi kesernyés vád tolakodna szemembe.

Volt költő, aki kardalt irt: „De dicső is az ember!”
Mekkora gúnyként érzem e verseket ebben a korban!
Nincs nyomorult, csak az ember. Lám, recsegett e világ már
s megremegett már sápadtfényű szerelme, a pénz is,
azt hittük, hogy az ember végre megúnja türelmes
állati módon húzni igáját s túrni kegyetlen
ostorait s hogy elűzzék a gyönyörű legelőkről —
ime azóta egy év telt el szomorúan, anélkül,
hogy felcsillant volna az értelem itten a földön.
Mert igaz, elfordult a világ rendjétől az ember,
daccal szembeszegült a hatalmasabb égi erőknél
s perlekedőn öklét mutogatta az égre, de önnön
sorsától gyáván hátrál, rettegve huzódik.

Ily keserű váddal kopog ablakainkon az eső
s mélyebben furódik a nyíl, felbukkan a kérdés:
hát te magad? Lásd, itt van a nyár simító szele ujra,
alkonyi, felhőktől lila ég alatt érzed a fáradt
homlokodon, mint karcsú, szánakozó fiatal lány
félénk ujjainak csitító, halk simogatását.
Gyengül, gyengül a lélek. Mintha sivár, havas úton
fáradt ló vonszolja magát, míg egyszerre szürke
farkasok éhes üvöltését meghallja közelről
s nézd, a halálfélelmében hogy reszket az állat,
még egyszer fellobban a rőt, vad tűz a szemében
és repül inafeszítve a hóborította mezőn át,
végül már a veszélyen túl esik össze a földön —
igy hajszolja a lelket nem tudom én, milyen őre,
üzi komor tüzzel s csendes pihenést sosem enged.
S mint aki sűrű, éji sötétben rója le utját,
azt hiszi, hallagván csak elér egy célhoz a végén,
hirtelen aztán villámfény suhan át a vidéken,
fellobogó tüze borzalmas képet mutat és már
hallja is a körülötte dühöngő harcnak a jajját,
átkokat és mint áldozatok szálló, sűrű füstje,
úgy tör az emberi fájdalom izzó jajszava égre
s nincs cél élte előtt, csak a sűrű, éji sötétség —
igy láttam meg az életet én már évek előtt is,
küzdött bennem idáig a hang, a kiáltás, féltem,
nem lesz messzirecsengő, tiszta az emberi fülnek,
ám most várni tovább már nem tudok, áttör a jajszó.

Rettenetes a világ és az ember! Nem tagadom, hogy
gyáván kerteltem sokat és ellankadt a lélek.
Nem hallgathatok én. Költő vagyok és szavaimra
bár nem hallgat a föld, mint egykor Orpheuséra
itt az idő már tenni tanúságot a világról
s vallani ellene. Hátha az írás megmarad és majd
kései, méltóbb férfiak, így látják e sorokban

lázadozásom egy aljas, emberietlen időben
és ha az írás elvész, hallja saját komor öröm
tiltakozásom s tiszta ha nem vagyok, oldjon azért fel!

Mint aki bíróság előtt áll, úgy kezdem a szómat:
még fiatal vagyok évre, huszonkettő sem egészen,
mint a zsidóknak, örökrészem már századok óta
guny és fojtott fájdalom. Európának a szélén,
bús Magyarországon lakozom s így jól tudom én, hogy
mit tesz az elnyomatás. Költői ragyogtak előttem,
ők tanítottak a dacra, a távoli, drága szabadság
fénye utáni, reménytelenül lobogó szerelemre.
Gazdagon éltem előbb ifjúkoromat, de korán már
pénzgond s szürke robot súlyos, kettős köve örölt,
vágyakozom kényelmes, dús életre hiába,
hogy szeretőm öltöztethetném drága ruhákba
s délre utazhatnék vele tengeri, gondtalan úton,
vagy sűrű erdőben házam ha lehetne, magános,
hol kicsiny életem elrejthetném, mint a bukó nap,
mely dühösen fordul el az emberi földtől — ilykép
tünődöm, mialatt járok keserű irodába és elszánt
bús kedvvel faragok döcögő verslábakat, apró
rimeket ékül hosszú verseim épületébe
és vallok konokul s imigyen vádolva az embert:

Borzasztó is a gyermekek élete, sorsa a földön,
hányan vesznek el éhség, nélkülözés közepette,
hányan nőnek fel csenevészén, lázas, iromba
kivánságokkal husok és sütemények után, míg
van, ki szerencsésebb, de korán megmérgezik önző
hitványsággal a lelkét s vasnyakláncba törik be.
Súlyos mesterség „ércnél maradandóbb“ verset
írni, nehéz veretüt, szárnyas gonddal kalapálva
s készíteni sok arany szobrot kicsi bánataimból,
hol van azonban a zápor, sistergő harag innen,

mellyel súlyos, méltó versbe faragva mutatnám,
ime, így él a szegénység abban a korban, amelyről
mondják, hogy koronája az eddigi emberiségnek?
Ezt ha találnám, nem kérkednék daktylosokkal,
vaskos képek zürzavarát vágnám szemetekbe,
munkásnő boritékát, mellyel mérik a vérét,
mérik a végzett munkát ocsmány számjegyeikkel,
Ujpest gőgös gyárait és büzhödt levegőjét
meg feketén szálló füstöt, kormot, mely az ember
torkát és tüdejét ellepvén száll a szivekre,
sívár ételeikre mutatnék: ime az éltük,
asszonyaikra mutatnék: ime szerelmük fénye
s Röntgen-képeket: így festett a tüdő eme korban.

Mert igaz, így volt mindig idáig, nyögte a kisebb
rész erejét a nagy emberiség. Európa hatalmas,
fellobogó tüze, gyujtogatásai századok óta
rőt fénnel bizonyítják, hangos volt ez a földrész
jajszótól, sűrű átoktól régóta. De vallom:
még soha hitványabbak nem bitoroltak földet,
mint akiké most a hatalom s én vádolom őket,
léleknélküliek s gonoszok valamennyien, ilykép
kétezer év előtt így tanított a Keresztrefeszített:
„Könnyebben jut a tűn teve át, mint gazdag az égbe“.
S elhiszem a pénznek szaga van s a szagától döggént
büzik a föld már. S szántsándékkal a drága szerelmet
ők üzik el s a barátságot s mi szívárványképen
intett örökké s mind, ami naggyá tette az embert.
S vallom, háboru készül, szörnyűbb az eddigieknél,
nem szükségszerű, felsőbb törvény szabja meg útját,
készíti szántsándékkal előre az emberi gabszág.

Lásd, ha lehetne, nem így vádolnám én e világot,
pusztító tűz volna a szó, gépfegyver a versláb,
ám aki gyöngé vagyok, legalább teszek így tanuságot
s tiszta ha nem vagyok is, nézd, elfordultam e földtől.

Egyedül

E hűvös, nyári este, ez való nekem
s fáradtan járni éji uccán egyedül,
kit nem köt már a földhöz semmi szerelem
s fülébe tán a Sátán maga hegedül.

De régen voltam ily szabad, hisz botorul
száz sűrű inda kötözött meg engemet
s mig most az élet régi fénye elborul,
már messziről egy hidegebb táj integet.

És ember már a közelembé nem jöhet,
mert drótkerítésként fogadja közönyöm
s az asszony is már kedves-gyönyörű lehet,
de életemet hozzá többé nem kötöm.

Hát szabadabb lesz így ezentul s könnyű majd
s én káromkodni, átkozódni nem fogok,
de hideg leszek mint a hó és mint a kard
vagy mint a hold, mely rőt fényével fennragyog.

Már túlságosan elfogott a szeretet,
de most ez mint a könnyű felhő, szétoszol,
bölcse derüs és egykedvű — majd ez leszek,
az első percben torz grimasse volt — már mosoly.

Most búsan nézek vissza — szép is volt az út!
és ami jön még, szép — hisz fölfelé ível,
kövessen hát az asszony, aki jönni tud
s ha majd a hűvös, őszi szél nem üzi el.

Verseim megjelenésére

Hát megjelentek egybefűzve szépen,
komoly külsővel, könyvalakban itt,
nem mint hanyag felhő a nyári égen,
nem nyíl a légben, mely utat hasít,
nem mint a nádi hegedű zenéje,
nem délibáb, játékos, álmatag,
mely tikkadt vándort csal tovább, eléje
festvén sosemvolt, színes tájakat,
nem sujtó korbács, nem forradalom,
nem táplál és nem öl szerény dalom.

S már szinte szégyelem, hogy így e versek
komoly ruhában állnak sorba, mint,
tanulmányok, sok adattal keverték,
könyv, mely a praktikus lakásra int,
vagy mintha Hitler életéről szólna,
ki új világba visz bennünket el,
csupán fényképfödél hiányzik róla,
horogkereszttel ékesítve fel,
lehetne ujszerű riportregény,
nem mesterkélt, de józan és kemény.

De aki ezt a könyvet kézbe fogja,
ajkát biggyesztve dobja félre majd
s huzódik már a száj gunyos mosolyra,
már hallok is a megvető sóhaját:
„Miféle ötlet, ifju jó barátom,
e sulyos korban verset írni, most?
Ez már egy megszűnt műfaj, ébren-álom,
kár véle tönkretenni papirost.”
E nyomorultnak mit feleljek én?
tulszáll a versem zsiros közönyén.

S már hallok könyvemről a kritikákat:
„Költője tömegéhez nem beszél,
a mindennapos valóságnak hátat
fordított és álomvilágban él.
Szögezzük hát le: kollektív a kor ma
s ő önnön fájdalmában elmerült,
nem korszerű, nem harcos ez a forma,
hová az élet elől menekült.
S mig kergeti az örök ideált,
az osztályok harcából félreállt.”

Ez álforradalmárnak mit feleljek,
hisz természettől halkszavu vagyok
s a választ, mit valóban érdemelnek,
ugy káromkodni tán nem is tudok.
E levitézlett, legsilányabb fajta,
mit hátán hordott eddig ez a föld,
egy osztály ébred, élősködnek rajta,
a nyárspolgár kollektív arcot ölt.
Szamár, oroszlánbőrbe öltözött,
gyom, dudva, gaz az új termés között.

Ha eljön majd egy emberibb kor egyszer
és eljön majd, mert el kell jönnie
s e verskötet még addig nem veszett el,
majd elvállik, hogy férfi verse-e?
Egy férfié, ki nem hátrált meg gyáván
a harc elől, mit kínált végzete,
de önmagához végig hű maradván
kicsiny erővel szembeszállt vele
s bár természetből nem volt ép kemény,
bus elszántsággal megmaradt helyén.

De így tünődni mit sem ér, kesernyés
panaszra nyitni szánkat hasztalan,
mindez csak füst, amely a légből elvész,
megvillan a fény néha s elsuhan.
Hát menj, te vers, az ismeretlenségbe,
ha el sem olvas senki, menj te csak
és daccal szállj a fényes, tiszta légbe,
míg készitőd a földhöz ittragad,
te légy a nyilvánvaló, mit ellövék,
a táj felé, mely messze és örök.

